

Asia: VN/9183/2021

Edustajakannedirektiivin täytäntöönpano

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinonharjoittajan lainvastainen toiminta aiheuttaa vuosittain menetyksiä monelle kuluttajalle. Menetykset ovat kertautuessaan merkittäviä. Edustajakanteen tavoitteena on vähentää näitä menetyksiä ja tehostaa kuluttajien oikeussuojaa. Tavoite on kannatettava. Edustajakannedirektiivin tavoite on saatettava täysin määrin voimaan Suomessa.

Käytännössä oikeussuojan tehostaminen tarkoittaa sitä, että jos elinkeinonharjoittajan lainvastainen toiminta on aiheuttanut kuluttajalle menetyksiä massavahinkona, oikeutettu yksikkö neuvottelee elinkeinonharjoittajan kanssa lainvastaisen toiminnan lopettamisesta. Jos neuvotteluissa ei päästä sopimukseen, oikeutettu yksikkö, esimerkiksi kuluttaja-asiamies, voi viedä asian markkinaoikeuteen, joka päättää elinkeinonharjoittajan toiminnan laillisuudesta. Markkinaoikeus ei kuitenkaan työryhmän esityksen mukaan päättäisi kuluttajalle tulevasta hyvityksestä. Kuluttaja ei toisin sanoen välttämättä saisi hyvitystä, vaikka markkinaoikeus toteaisi elinkeinonharjoittajan toimineen lainvastaisesti ja kieltäisi toiminnan jatkamisen. Kuluttajan oikeus saada hyvitystä riippuisi elinkeinonharjoittajasta, koska markkinaoikeus voisi päättää vain elinkeinonharjoittajan toiminnan kieltämisestä. Jos elinkeinonharjoittaja ei suostu vapaaehtoisesti maksamaan hyvitystä, oikeudenmenetyksen kärsineen kuluttajan tai kuluttajien olisi hyvityksen saadakseen nostettava kanne yleisessä tuomioistuimessa joko yksittäisenä kanteena tai ryhmäkanteena. Markkinaoikeus ei työryhmän ehdotuksen mukaan voisi määrätä hyvitystä siinäkään tapauksessa, että kaikkien niiden kuluttajien menetykset, joita tuomio koskee, olisi määriteltävissä yksinkertaisesti ja saman sisältöisinä.

Markkinaoikeusprosessi mahdollisine muutoksenhakuineen kestää yleensä kahdeksasta kuukaudesta muutama vuoteen. Ryhmäkanteen käsittely lainvoimaisen kieltopäätöksen jälkeen kestää todennäköisesti muutaman vuoden, vaikka kanne nostettaisiin samanaikaisesti kieltohakemuksen vireille panemisen kanssa. Hyvitysten saaminen voisi näin ollen kestää useita vuosia. Kuluttajien menetykset ovat usein tyypiltään ja sisällöltään samanlaisia. Erityisesti tällaisissa tapauksissa ei ole perusteltua, että kuluttaja joutuisi käymään kaksi erillistä prosessia oikeutta

saadakse. Osa tapauksista voi myös olla varsin yksinkertaisia tai kuluttajille kuuluva hyvitys on saatettu määritellä tarkemmin jo lainsäädännössä. Työryhmän tehtävä valmistella säännökset, joilla edustajakannedirektiivi pannaan täytäntöön voimassa olevan lainsäädännön pohjalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla, ei täysin toteudu.

Mielestämme edustajakannedirektiivin tavoitteiden, täytäntöönpanon tehokkuuden ja kuluttajien oikeussuojan turvaamiseksi lainsäädäntöä pitäisi muuttaa siten, että kiello- ja hyvitysvaatimusten ajaminen yhdessä olisi mahdollista. Työryhmän mietintö ei tällaisenaan paranna kuluttajahyvitysten toteutumista massavahinkotapauksissa, joissa kuluttajamenetykset ovat aiheutuneet edustajakannedirektiivin liitteenä olevan Euroopan unionin lainsäädännön vastaisesta menettelystä. Työryhmän ehdottamilla säännöksillä kuluttajien oikeusturva ja oikeuden saatavuus eivät lisääntyisi. Kielto- ja hyvitysprosessit olisivat edelleenkin kuluttajalle liian raskaita ja aikaa vieviä. Lisäksi ne kuormittaisivat tuomioistuimia.

Latvatalo Eveliina
SAK ry - Työehdot-osasto lakimies Anu-Tuija Lehto